

PWYLLGOR SGRIWTINI PARTNERIAETH AC ADFYWIO

Cofnodion y cyfarfod hybrid a gynhaliwyd ar 13 Tachwedd 2025

YN BRESENNOL: Cynghorydd Gwilym O Jones (Is-gadeirydd yn y Gadair)

Cynghorwyr Non Dafydd, Douglas M Fowlie, Euryr Morris, Derek Owen, Margaret Murley Roberts, Ken Taylor, Sonia Williams a Liz Wood (gadawodd y cyfarfod am 10.45 am)

Cynghorydd Dafydd Roberts – Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg

Aelodau Cyfetholedig

Mr John Tierney (Yr Eglwys Gatholig,
Ms Kathryn Seeney – Rhiant-lywodraethwr – Sector Ysgolion Cynradd,
Ms Christina Williams – Rhiant-lywodraethwr – Sector Ysgolion Uwchradd ac ADY.

WRTH LAW: Dirprwy Brif Weithredwr,
Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc,
Pennaeth Democratiaeth,
Arweinydd Strategol (Uwchradd) (ED),
Swyddog Sgriwtini (EA),
Swyddog Pwyllgor (MEH),
Swyddog Gwasanaethau Pwyllgor Gweddarlledu (FT).

HEFYD YN BRESENNOL:

Aelodau Portffolio

Y Cynghorydd Neville Evans – Aelod Portffolio Gwasanaethau Oedolion,
Y Cynghorydd Robin Williams – Dirprwy Arweinydd y Cyngor ac Aelod Portffolio Cyllid, Busnes Corfforaethol a Phrofiad Cwsmeriaid

YMDDIHEURIADAU: Y Cynghorwyr Pip O'Neill a Dylan Rees

Prif Weithredwr
Y Cynghorydd Alun Roberts – Aelod Portffolio Hamdden, Twristiaeth, Morwrol ac Eiddo

Gan fod y Cadeirydd wedi ymddiheuro na fyddai'n bresennol, yr Is-gadeirydd, y Cynghorydd Gwilym O Jones oedd yn y Gadair.

Penodwyd y Cynghorydd Sonia Williams yn Is-gadeirydd ar gyfer y cyfarfod hwn yn unig.

1 YMDDIHEURIADAU

Fel y nodwyd uchod.

2 DATGANIAD O DDIDDORDEB

Dim un datganiad wedi'i dderbyn.

3 COFNODION

Cadarnhawyd bod cofnodion y cyfarfod blaenorol a gynhaliwyd ar 14 Hydref, 2025 yn gywir, yn amodol ar welliant nad oedd y Cynghorydd Fowlie yn codi cwestiwn yng Nghyngor Cymuned Aberffraw bod Menter Môn wedi gwerthu Cegin Llys Llewelyn i ariannu'r bwlch mewn pensiynau, ond cododd Cynghorydd Sir arall y mater.

Pwyntiau gweithredu sy'n deillio o'r cyfarfod a gynhaliwyd ar 14 Hydref, 2025:-

Eitem 4 – Partneriaeth Strategol – Menter Môn

Cam gweithredu 1 – Monitro a gwerthuso effeithiolrwydd gweithio gyda Menter Môn ac Aelodau Lleol i gryfhau a ffurfioli'r broses, gan nodi meysydd gwella.

Yn dilyn trafodaethau gyda'r Prif Weithredwr, Arweinydd y Cyngor a Rheolwr Gyfarwyddwr Menter Môn, codwyd y mater yng nghyfarfod Arweinwyr y Grŵp wedyn. Derbyniwyd bod angen rhannu gwybodaeth gydag Aelodau o'u Grŵp i wella dealltwriaeth o'r anghenion a'r cyfleoedd o fewn cymunedau lleol.

Eitem 5 – Adroddiad Blynyddol Partneriaeth Diogelwch Cymunedol Gwynedd a Môn 2024/2025

Cam gweithredu 1 – Cynnwys y dangosfwrdd yn yr Adroddiad Blynyddol nesaf i fesur a dangos cynnydd ac effaith prosiectau, gan gymharu'r perfformiad ar ddechrau a diwedd y flwyddyn ag Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol Gwynedd ac Ynys Môn.

Mae'r Uwch Swyddog Gweithredol Diogelwch Cymunedol wedi cadarnhau y bydd y wybodaeth yn cael ei chynnwys, fel y nodwyd uchod, yn yr Adroddiad Blynyddol nesaf.

Cam gweithredu 2 – Diweddaru Aelodau'r Pwyllgor yn dilyn cyfarfod gyda'r Bwrdd Iechyd ar 7 Tachwedd, 2025 mewn perthynas â'r gostyngiadau arfaethedig mewn gwasanaethau Therapi Galwedigaethol ledled yr Ynys oherwydd cyfyngiadau ariannu.

CAMAU AR Y GWEILL

Cam gweithredu 3 – Y Prif Weithredwr i ymgysylltu â Chyfarwyddwr Gwasanaethau Cymdeithasol a'r Deiliad Portffolio perthnasol i sicrhau bod pryderon ynghylch yr effaith ar y gostyngiadau arfaethedig i Wasanaethau Galwedigaethol mewn llawer o feddygfeydd ar Ynys Môn yn cael eu hadlewyrchu yn y broses ymgynghori. **CAMAU AR Y GWEILL**

4 CANLLAWIAU GWELLA YSGOLION : FFRAMWAITH AR GYFER GWERTHUSO, GWELLA AC ATEBOLRWYDD

Cyflwynwyd adroddiad y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc a oedd yn amlinellu'r Canllawiau Gwella Ysgolion : fframwaith ar gyfer gwerthuso, gwella ac atebolrwydd, i'w ystyried gan y Pwyllgor.

Dywedodd Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg, gan fod GwE wedi dod i ben, mai'r Gwasanaeth Dysgu oedd yn gyfrifol am y gwasanaeth cefnogi ysgolion. Mae'r pwyslais ar hunanwerthuso a gweithio â chydweithwyr ac mae gwaith eisoes wedi digwydd o fewn y Gwasanaeth Dysgu gan fod arferion da wedi'u sefydlu.

Rhoddodd yr Arweinydd Strategol (Uwchradd) gyflwyniad byr i'r cyfarfod ar y Canllawiau Gwella Strategol a fydd yn cael eu gweithredu ym mis Mawrth 2026. Nododd fod y ddogfen yn tanlinellu pwysigrwydd cydweithrediad Tîm Môn ar Ynys Môn. Nodwyd bod nodau ac amcanion y ddogfen yn :-

- Codi ymwybyddiaeth o gynnwys yr adroddiad
- Amlinellu'r disgwyliadau ar ysgolion a Chyrff Llywodraethu
- Amlinellu'r gwasanaethau, y strwythur newydd a sut i gefnogi'r ysgolion
- Cyfrifoldebau Awdurdodau Lleol

Nododd fod y Canllawiau Gwella Ysgolion drafft wedi'u cyhoeddi yn 2022, ond ar ôl terfynu'r Consortia Gwella Ysgolion cyhoeddwyd drafft wedi'i ddiweddaru yn amlinellu'r cyfrifoldebau sy'n cael eu trosglwyddo i'r Awdurdod Lleol. Nod y ddogfen a Llywodraeth Cymru yw bod ysgolion yn gweithredu fel Cymunedau Dysgu, a'u bod yn hunan-wella, sy'n arwain at lai o ddibyniaeth ar gefnogaeth ganolog. Mae clystyrau ysgolion eisoes yn gweithio gyda'i gilydd ar Ynys Môn ac mae cynlluniau cydweithredol wedi'u rhoi ar waith gyda Phenaethiaid a staff yn craffu ar ei gilydd ac yn rhoi adborth. Canolbwyntiodd yr Awdurdod Lleol ar gymorth ar gyfer ymddygiad, lles emosiynol ac iechyd meddwl, ADY, presenoldeb, adnoddau dynol, cyllid, adeiladau, datblygu'r Gymraeg a chymorth comisiynu ar gyfer addysgu a dysgu, datblygu arweinyddiaeth a chynllunio'r cwricwlwm. Amlinellwyd y disgwyliadau ar gyfer gweithredu'r adroddiad erbyn mis Mawrth 2026 i'r Pwyllgor a nodwyd bod gwaith sylweddol eisoes wedi'i wneud gan yr Awdurdod Lleol i fynd i'r afael â'r disgwyliadau yn yr adroddiad. Y pwyslais yw bod ysgolion yn hunan-wella ac yn gwneud gwell defnydd o'r adnoddau sydd ar gael. Mae'r

Fframwaith yn nodi bod ysgolion yn cael eu dal yn uniongyrchol atebol am ansawdd y ddarpariaeth a chynnydd dysgwyr gan y Cyrff Llywodraethu ac Estyn. Mae adroddiadau Estyn ac amllder arolygiadau yn newid gydag arolygiad craidd bob 6 blynedd ynghyd ag arolygiad interim bob 3 blynedd i archwilio'r cynnydd. Bydd perthnasoedd gwaith agos rhwng ysgolion a'r Awdurdod Lleol yn darparu cefnogaeth yn seiliedig ar Gynlluniau Datblygu Ysgolion ar gyfer blaenoriaethau gwella. Bydd trefn effeithiol o hunanwerthuso er mwyn mesur cynnydd a gwelliannau parhaus ac i sicrhau bod ysgolion yn nodi'r blaenoriaethau cywir; mae gan Lywodraethwyr Ysgolion ran hanfodol i sicrhau bod blaenoriaethau'n cael eu nodi. Pwysleisiwyd atebolrwydd a rôl yr Awdurdod Lleol ynghyd â'r negeseuon allweddol i'r Pwyllgor a gynhwysswyd yn y cyflwyniad.

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif faterion canlynol :-

- Cyfeiriwyd at y ffaith y bydd mwy o gyfrifoldebau yn cael eu rhoi ar Lywodraethwyr ysgolion oherwydd y Canllawiau Gwella Ysgolion newydd. Gofynnwyd a fydd hyfforddiant ychwanegol ar gael i Lywodraethwyr ac a ydyn nhw'n ymwybodol o'r cyfrifoldeb ychwanegol y bydd ganddynt. Mewn ymateb, dywedodd yr Arweinydd Strategol (Uwchradd) fod rhaglen hyfforddi gynhwysfawr ar gael i Lywodraethwyr Ysgolion. Nododd y gallai'r Gwasanaeth Dysgu fynychu cyfarfodydd y Llywodraethwr i dynnu sylw at y disgwyliadau o fewn y Canllawiau Gwella Ysgolion.
- Gofynnwyd a oedd llais y disgyblion, y rhieni a'r gymuned wedi'i ystyried o fewn y Canllawiau. Mewn ymateb, dywedodd yr Arweinydd Strategol (Uwchradd) fod hyrwyddo ysgolion sy'n canolbwyntio ar gymunedau yn rhan allweddol o'r ddogfen i sicrhau bod ysgolion yn meithrin partneriaethau cryf gyda theuluoedd a chymunedau ac yn cefnogi ac yn hyrwyddo cynhwysiant. Mae'r ddogfen yn tynnu sylw at yr angen i ymgysylltu â phlant a phobl ifanc a rhieni i greu perthynas. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod disgwyliad clir i'r Penaethiaid ymgysylltu â'r gymuned, rhieni a rhanddeiliaid.
- Gofynnwyd a fydd y ddarpariaeth newydd yn ddigonol i fynd i'r afael ag anghenion ysgolion ar ôl i ddarpariaeth GwE ddod i ben. Mewn ymateb, dywedodd yr Arweinydd Strategol (Uwchradd) fod rhai staff wedi trosglwyddo o GwE i'r Awdurdod Lleol. Nododd y bydd staff yr Awdurdod Lleol yn parhau i ymweld ag ysgolion ac os oes angen arbenigedd ychwanegol gellir darparu'r adnodd. Mae rhaglen datblygu proffesiynol yn cael ei chynnal ar hyn o bryd.
- Gofynnwyd a fydd y ddarpariaeth Anghenion Dysgu Ychwanegol (ADY) yn cael ei hystyried pan fydd y cydweithio rhwng Gwynedd ac Ynys Môn yn dod i ben. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y bydd y gwasanaeth newydd o dan yr Awdurdod Lleol yn cael ei sefydlu ac yn weithredol erbyn mis Medi 2026, a bydd manylion ar gael maes o law. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod y ddarpariaeth ADY yn her sylweddol i'r Awdurdod Lleol a bydd cynlluniau'n cael eu rhoi ar waith i fynd i'r afael â'r ddarpariaeth. Cyfeiriwyd ymhellach at y ffaith bod Canolfan Addysg y Bont yn llawn; mae llawer o blant ag ADY ac anghenion dwys o fewn yr ysgolion prif ffrwd. Ystyrid bod angen mynd i'r afael â'r mater ar frys. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod prosesau ar waith i leoli plant ag ADY yng Nghanolfan Addysg y Bont, ar gyfer disgyblion cymwys, fodd bynnag, mae darpariaeth ADY yn her genedlaethol. Dywedodd Aelod Portffolio Addysg a'r Gymraeg fod angen adnoddau ychwanegol gan

Lywodraeth Cymru i fynd i'r afael â'r pwysau ar Awdurdodau Lleol o ran darpariaeth ADY. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr y bydd angen i'r Awdurdod roi darpariaeth ar waith ar gyfer ADY cyn i'r cydweithio â Gwynedd ac Ynys Môn ddod i ben ym mis Awst 2026. Mae trafodaethau wedi'u cynnal gyda Gweinidog Addysg Llywodraeth Cymru yn codi materion darpariaeth ADY a gofynion cyllido.

- Cyfeiriwyd at y ffaith bod Cynorthwyrwyr Addysgu yn gorfod darparu cymorth i blentyn sydd â gofynion ADY ynghyd â phlant sydd angen cymorth a rennir mewn ysgolion. Ystyrid bod angen cyflogi Cynorthwyrwyr Addysgu am fwy na blwyddyn gan fod angen sefydlogrwydd ar blant ag ADY. Codwyd cwestiynau ynglŷn â sut mae'r Awdurdod Lleol yn bwriadu rhoi sylw i'r diffyg adnoddau ariannol i fynd i'r afael â'r angen i gyflogi staff ar sail fwy parhaol. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod cyllid yn achos pryder, a bod y mater wedi'i godi yn CLILC a gyda Gweinidog Addysg Llywodraeth Cymru. Dywedodd fod y Pwyllgor eisoes wedi ysgrifennu at Lywodraeth Cymru ynghylch y mater. Nododd y dylai pob disgybl gael yr un cyfle i gyrraedd eu llawn botensial.
- Cyfeiriwyd at y ffaith fod nifer uchel o staff newydd wedi'u cyflogi yn y Gwasanaeth Dysgu yn ddiweddar a bod angen gwybod yn glir pwy sy'n gyfrifol am wahanol ddarpariaethau o fewn y gwasanaeth. Codwyd cwestiynau ynghylch a yw'n glir pwy sy'n gyfrifol am ddarpariaeth benodol o fewn y Gwasanaeth Dysgu ac a allai diffyg eglurder effeithio ar gyfathrebu a darparu gwasanaeth. Codwyd cwestiynau pellach ynghylch a fu newidiadau staff o fewn swyddi'r Swyddogion Lles yn y Gwasanaeth Dysgu gan fod angen cysondeb wrth ddelio â disgyblion. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod gwybodaeth yn cael ei rhoi i ysgolion ynglŷn â'r newidiadau o fewn y Gwasanaeth Dysgu. Nododd fod newidiadau wedi bod gyda swyddi Swyddogion Lles wrth i staff adael y gwasanaeth.

PENDERFYNWYD :-

- **Nodi goblygiadau'r canllawiau cenedlaethol a'r disgwyliadau ar awdurdodau lleol wrth gyfrannu at welliant ysgolion, yn enwedig rôl sgrwtini;**
- **Nodi swyddogaethau allweddol y Pwyllgor Sgrwtini Partneriaeth ac Adfywio (fel y gwaith craffu dynodedig ar faterion addysg) i ganolbwyntio ei waith craffu (drwy'r Panel Sgrwtini Addysg) ar fesur effaith y gefnogaeth a ddarperir i ysgolion gan y Gwasanaeth Dysgu.**

5 ADRODDIAD CYNNYDD : PANEL SGRIWTINI ADDYSG

Dywedodd Cadeirydd y Panel Sgrwtini Addysg, y Cynghorydd Gwilym O Jones mai hwn yw chweched adroddiad cynnydd y Panel sy'n cynnwys cyfnod Chwefror – Hydref 2025. Nododd fod y Panel wedi cyfarfod ar dri achlysur ynghyd â gwaith maes gan yr Aelodau oedd yn mynychu ysgolion yn ystod y cyfnod hwn yn dilyn argymhellion yr Adolygiad Sgrwtini ym mis Gorffennaf 2024. Nododd fod y Panel wedi ystyried y materion canlynol:-

- Cwricwlwm yng Nghymru
- Hunanwerthuso Effaith y Panel Sgrwtini Addysg

- Pontio Effeithiol – parodrwydd i ddysgu
- Diogelu Corfforaethol – cyfraniad ysgolion
- Gwella presenoldeb
- Rhaglen Waith y Panel Sgriwtini ar gyfer y cyfnod Chwefror 2025 – Hydref2025

Wrth ystyried yr adroddiad, trafododd y Pwyllgor y prif faterion canlynol :-

- Gofynnwyd a fydd y Panel Sgriwtini Addysg yn ymgymryd â rhaglen dreigl o fynychu gwaith maes ym mhob Ysgol Gynradd ac Uwchradd ar yr Ynys. Mewn ymateb, dywedodd y Cadeirydd fod Aelodau'r Panel Sgriwtini Addysg yn ymroi i waith maes yn yr ysgolion. Nodwyd mai adnoddau ariannol sydd ar gael i ysgolion yw un o'r prif faterion pan fydd y Panel yn mynychu'r ysgolion. Dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod Aelodau'r Panel Sgriwtini Addysg eisoes yn ymweld ag ysgolion cyn argymhellion yr Adolygiad Sgriwtini. Roedd yn rhagweld y byddai'r Aelodau yn mynychu cymaint o ysgolion â phosibl maes o law. Fodd bynnag, ni fydd Aelodau yn ymweld â'r ysgolion y maent yn Llywodraethwyr arnynt fel rhan o'u gwaith. Dywedodd y Pennaeth Democratiaeth mai rôl y Panel Sgriwtini Addysg yw ystyried y themâu sgriwtini ac nad oes angen mynd i bob ysgol. Bydd y Panel yn adolygu samplau o'r themâu hynny wrth ymweld ag ysgol benodol.
- Cyfeiriwyd at ystadegau presenoldeb yn benodol mewn Ysgolion Uwchradd. Codwyd cwestiynau ynghylch a fyddai'r ystadegau presenoldeb yn gwella pe bai disgyblion â rhesymau h.y. problem iechyd, yn cael eu tynnu o'r ystadegau hynny. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc mai ffocws y Panel Sgriwtini Addysg yw adolygu'r gwasanaeth a ddarperir i ysgolion i wella presenoldeb. Mae'r Swyddogion Lles yn gwneud gwaith i fesur y rhesymau dros absenoldebau o'r fath o'r ysgolion. Nododd ei bod yn briodol i Lywodraethwyr ofyn cwestiynau o'r fath yng Nghyfarfodydd Llywodraethwyr Ysgolion. Mae'r Gwasanaeth Dysgu hefyd yn gweithio'n agos gyda'r Tîm Plant a Theuluoedd i gefnogi plentyn nad yw'n gallu mynychu'r ysgol. Dywedodd y Dirprwy Brif Weithredwr fod rôl i ysgolion unigol amlygu a mynd i'r afael â phryderon ynghylch presenoldeb yn eu hysgolion.
- Cyfeiriwyd at y gwaith maes a wnaed gan y Panel Sgriwtini Addysg wrth fynychu ysgolion. Ystyrid y dylid rhoi cyfle i Aelodau fynychu'r ysgolion y maent yn Llywodraethwyr arnynt. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y dylai Aelodau, yn eu rôl fel Llywodraethwyr, fynychu eu hysgolion eu hunain a chymryd rhan mewn hunanwerthuso. Mae hyn yn arfer da.
- Cyfeiriwyd at y ffaith fod staff ysgolion yn ymgymryd â gwaith lles oherwydd tlodi yn yr ysgolion. Mewn ymateb, dywedodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc fod mynd i'r afael â thlodi yn fater i bawb a bod angen i Lywodraethwyr Ysgolion ystyried blaenoriaethau eu hysgol i liniaru tlodi. Bydd y Gwasanaeth Dysgu yn cynnal trafodaeth gydag ysgolion i ganfod eu strategaethau i fynd i'r afael â thlodi yn y flwyddyn newydd.
- Tra bod y Panel Sgriwtini Addysg wedi craffu ar waith y Gwasanaeth Dysgu, gofynnwyd pa sicrwydd y gellir eu rhoi bod y gwasanaeth yn ystyried ac yn gweithredu ar argymhellion y Panel ar lefel ymarferol ac a fydd adroddiadau dilynol yn amlinellu'r camau a gymerwyd mewn ymateb i'r materion a godwyd. Sicrhodd y Cyfarwyddwr Addysg, Sgiliau a Phobl Ifanc y bydd materion a

godwyd gan y Panel Sgriwtini Addysg yn cael eu trafod a'u hadrodd yn ôl i'r Panel a'r Aelod Portffolio.

- Cyfeiriwyd at y ffaith y byddai'n fanteisiol trefnu Sesiwn Briffio i fynd i'r afael â'r materion a godwyd.

PENDERFYNWYD nodi'r cynnydd a wnaed yn ystod y cyfnod diwethaf o ran gwaith y Panel Sgriwtini Addysg.

6 BLAEN RAGLEN WAITH Y PWYLLGOR AR GYFER 2025/2026

Cyflwynwyd adroddiad y Swyddog Sgriwtini sy'n nodi Blaenraglen Waith ddangosol y Pwyllgor Partneriaeth ac Adfywio ar gyfer 2025/2026 i'w ystyried.

PENDERFYNWYD cytuno ar y fersiwn bresennol o'r Blaenraglen Waith ar gyfer 2025/2026, gan gynnwys y diwygiadau a nodwyd.

Daeth y cyfarfod i ben am 11.45 o'r gloch yb

**CYNGHORYDD GWILYM O JONES
IS- GADEIRYDD YN Y GADAIR**